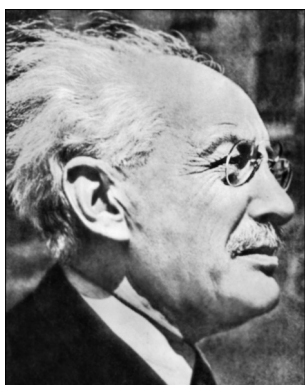

М. В. Олашин

Неєдли Зденек

НЕЄДЛИ Зденек (Nejedlý Zdeněk; 10. 02. 1878, м. Літомишль, нині Чехія – 09. 03. 1962, Прага) – чеський історик, музикознавець, літературознавець, громадсько-політичний діяч. Батько В. Неєдли. Доктор філософії (1900), чл. Чес. академії наук і мистецтв (1907), член-кореспондент АН СРСР (1947). Державні нагороди Чехословаччини, СРСР, Болгарії. Закін. філос. факультет Карлового університету в Празі (1899), де й працював: від 1909 – проф. 1919–20 підтримав європ. гастролі Укр. респ. капели під керівництвом О. Кошиця, писав рец. на її виступи, видав кн. «Українська республіканська капеля» (К., 1920). Також співпрацював із УВУ та Укр. високим пед. інститутом у Празі. Один із перших чл. КП Чехословаччини (від 1946 – чл. ЦК), ініціатор створення та голова Товариства культур. й екон. зближення із Новою Росією (1925), співкер. Союзу друзів СРСР, який неодноразово відвідував. У квітні 1939 переїхав до Москви. Відтоді – проф. істор. факультету Моск. університету і ст. н. с. Інституту історії АН СРСР. 1945–46 – міністр шкіл і нар. освіти, 1946–48 – міністр праці та соц. забезпечення, 1948–53 – міністр шкіл, наук і мистецтв, 1953 – заступник прем'єр-міністра Чехословаччини; 1952–62 – президент Чехословац. АН. Водночас від 1945 був проф. Праз. університету, депутатом Нац. зборів Чехословаччини, головою Союзу чехословац.-рад. дружби та Слов'ян. комітету, чл. Чехословац. комітету захисту миру. Як історик досліджував різні етапи чес. історії, а також зх.-укр. земель, як музикознавець – творчість Б. Сметани та історію гусит. пісень, як літературознавець – творчість А. Ірасека, Б. Немцовой та ін. Серед праць – «Українці» (1919), «Довбуш», «Короткий огляд історії Карпатської України» (обидві – 1944).

Основні праці

Борьба буковинских украинцев за национальную независимость // Сов. наука. 1940. № 10; История Закарпатской Руси до XIV столетия // Изв. АН СССР. Сер. истории и философии. Москва, 1944. Т. 2, № 4; Sebrané spisy. Sv. 1–17. Praha, 1948–56; История чешского народа. Т. 1. Москва, 1952; Избранные труды. Ленинград; Москва, 1960; Статьи об искусстве. Ленинград; Москва, 1960.

Рекомендована література

1. Bibliografie díla Zdeňka Nejedlého. Praha, 1959;
2. F. Červinka. Zdeněk Nejedlý. Praha, 1969;
3. Віднянський С. В. Один з основоположників марксистської історіографії в ЧСР: (До 100-річчя з дня народження З. Неєдлого) // УІЖ. 1978. № 2;
4. Мельникова И. Н. Неядлы и Украина // Украина во взаимосвязях славян. народов: К IX Междунар. съезду славистов. К., 1983.

Бібліографічний опис:

Неєдли Зденек / М. В. Олашин// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2021. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-72901>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).